

## Politik Bilim

### **BTYK muntazaman toplanıyor!**

**Aykut Göker**

<http://www.inovasyon.org>; [hagoker@ttmail.com](mailto:hagoker@ttmail.com)

Kamuda görevli bir tanıdığım geçenlerde serzenişte bulundu. “*Sen, Bilim ve Teknoloji Yüksek Kurulu’nun [BTYK], kurulduktan sonra yıllarca toplanamadığını; daha sonra da ancak uzun aralıklarla toplanabildiğini defalarca yazdın ve bu durumu da, o dönem hükümetlerinin bilim ve teknoloji konusundaki politika yoksunluklarının bir kanıtı olarak sundun. Şimdi Kurul muntazaman toplanıyor; ama, senin köşende tık yok!*”

Doğru... Kurul artık yılda en az iki kez toplanıyor. Son olarak, Sayın Bursalı da sözünü etti, 16 Mayıs’ta toplandı. Dıştan bakan göz için “hâl ve gidiş muntazam”. Ama... Bilim ve teknolojideki durumumuzda diş dokunur bir iyileşme yok. Demek, ‘BTYK’nın düzenli olarak toplanıyor olması da bir işe yaramıyor.

Kurul son toplantısında iki yeni karar almış. Biri şu: “*ARGE harcamalarının GSYİH içindeki payının 2013 yılı itibariyle %2’ye çıkartılması hedefine ulaşabilmek için 2009-2011 yıllarında ihtiyaç duyulacak ARGE ödeneklerinin ilgili kurum bütçelerine eklenmesine ve özel sektörün ARGE faaliyetleri için gerekli iklimin geliştirilmesine devam edilmesine karar verilmiştir.*” Karar güzel gözüküyor; ama isterseniz, gerekçesini biraz eşeleyelim. Biliyorsunuz, TÜİK, millî gelir hesabında bir düzeltme yaptı. Biz ARGE harcamalarının GSYİH içindeki payının örneğin 2006 yılında % 0,76 olduğunu sanıyorduk; bu düzeltme sonunda anlaşıldı ki, bunun doğrusu % 0,58’dir. Meğer sandığımızdan da kötü bir durumdaymışız. Gerekçede, önce bu düzeltme doğrulanıyor ve buradan hareketle bazı varsayımlar ortaya konuyor. Deniyor ki:

*“2004-2008 döneminde gerçekleşen şartların 2009-2013 yıllarında da devam etmesi hâlinde 2013 ARGE harcamalarının GSYİH içindeki payı, ancak % 0,77’ye çıkabilir. ...Kamunun fon tahsisinde mevcut eğilimlerin devam etmesi ve [toplam ARGE harcamaları içinde, 2006’da %46 olan] sanayi payının 2013’te %55’e çıkması hâlindeyse, 2013 ARGE harcamalarının GSYİH içindeki payı % 0,94’e çıkabilir[!]”*

Açıkçası söylenen şu: Özel sektör ARGE harcamalarını artırsa bile, ayırdığımız kamu fonları bu mertebede giderse, 2013’te, % 2 hedefinin çok altında kalırız. O hâlde ne yapılacaktır? Karar onu söylüyor: “*2009-2011 yıllarında ihtiyaç duyulacak ARGE ödeneklerinin ilgili kurum bütçelerine eklenmesi...*” Demek %2 hedefini tutturmak için devletimiz muazzam bir kaynak ayıracak ve bu paranın **ARGE için** harcanmasını sağlayacak... Sağlayacak da hangi önceliklere göre? Sorunun yanıtı (bu eğer bir yanıtısa) diğer kararda var:

*“Akademik, toplumsal veya ticarî sonuçlar üretecek; sonuçlarının kullanıcısı belirlenmiş ve başvuru sürecinde kullanıcının ihtiyacı ve kullanım niyeti taahhüt altına alınmış; ülkemizde insanların yaşam kalitesini yükseltme ya da toplumu etkileyen sorunlara çözüm getirme konusunda değer üretme potansiyeli taşıyan; ülkemizin rekabet gücünü artırma konusunda katkı vaat eden; ülkemizin sahip olduğu coğrafî, doğal, beşerî vb. güçleri veya fırsatları değerlendirmeye yönelik; ülkemizin karşı karşıya olduğu veya olabileceği zorluklara ya da tehditlere karşı hazır olmamızı sağlayabilecek; bilim insanı ve genelde her tür araştırmacı insan gücümüzü geliştirme amacımıza hizmet edecek; Türkiye Araştırma Alanı’nın dokusunu sağlamlaştıracak şekilde oluşturulacak işbirlikleriyle gerçekleştirilecek; bilim ve teknoloji kültürünü tüm topluma yaygınlaştırma potansiyeli taşıyan; yeni teknolojilerin elde edilmesine imkân veren projelere öncelik verilecek.”* Anlaşılan, Türkiye için öncelikli olmayan alan yok!

Şimdi bu iki yeni karar, “*Türkiye’nin ARGE’de bir öncelik sıralaması yoktur. İsteyen istediği ARGE’yi yapsın; devlet de kesenin ağzını açsın; iş ki % 2 hedefini tutturalım!*” anlamına gelmiyor mu? Böyle bir şey mümkün mü? BTYK’ya katılanların bile bu kararları ciddiye aldıklarını sanmıyorum. Ben de eski tanıdığımın dolduruşuna gelip gereksiz bir yazı yazmış oldum.

**CBT. 01 Ağustos 2008**